

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHELLE

Viite

Viite: 10.03.2025 vireille tullut kantelu

EOAK/1600/2025 ASIAKIRJAN JULKISUUS

Asia

Selvitys ja lausunto

Selvitys ja lausunto

Mikkelin kaupunki lausuu selvityksenä ja lausuntonaan otsikkoasiassa seuraavaa.

Mikkelin kaupunki on valmistellut omistamansa ESE Oy:n vähemmistöosuuden myyntiä vuonna 2024 ja kauppa, jolla vähemmistöosuus on myyty, on tehty 6.11.2023 tehdyllä Mikkelin kaupunginhallituksen päätöksellä.

Kauppaa valmistellessa asian käsittelyyn osallistuneet viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovat allekirjoittaneet salassapitositoumuksen. Salassapitositoumuksen tarkoitus ei ole ollut laajentaa tai supistaa viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden salassapitovelvollisuutta, vaan lähinnä muistuttaa salassapitovelvoitteen olemassaolosta ja sen merkityksellisyydestä. Salassapitositoumukset ovat hyvin tyypillisiä ja tavanomaisia yrityskaupoissa osapuolten luottamuksensuojan varmistamiseksi ja tässäkin tapauksessa sitoumus on laadittu ja allekirjoitettu. Asia on ollut Mikkelin kaupungille erityisen laaja ja merkityksellinen eikä sen onnistunutta toteutusta ole haluttu vaarantaa millään tavalla, josta syystä salassapitositoumuksen on katsottu olevan myös tarkoituksenmukainen. Sitoumuksen ovat allekirjoittaneet kaikki asian käsittelyyn osallistuneet ja siitä päättävät luottamushenkilöt ja viranhaltijat ja se ei ole vaikuttanut heidän oikeuteensa saada asiasta tietoja.

Länsi-Savon toimittaja Elina Partio (myöh. Partio) on salassapitositoumusten allekirjoituksen jälkeen pyytänyt salassapitositoumusta tietopyynnöllä. Tietopyyntöön on vastattu asianmukaisesti ja Partiolle on luovutettu pyydetty asiakirja niin, että siitä on mustattu salassa pidettävät kohdat. Salassapito on perustunut julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 ja 20 kohtiin.

Mikkelin kaupungilla on ollut harkintavalta asiakirjan salaamista koskien. Mikkelin kaupunki on katsonut, että asiakirja on salassa pidettävä siihen saakka, että energiaomaisuuden myynti on saatu päätökseen eli kaupantekoon saakka. Asiakirjan on katsottu olevan liikesalaisuus siinä kuin muidenkin kauppaa koskevien asiakirjojen siihen saakka, kunnes kauppa on toteutunut. Energiayhtiön kauppaa koskeva asiakokonaisuus on myös tietopyynnön esittämishetkellä ollut keskeneräinen. Pyyntöä kohteena olevien asiakirjojen salaus on poistettu asian tultua päätökseen.

Kaupan toteutumisen turvaamiseksi ja myös ostajan luottamuksen ja taloudellisen intressin suojaamiseksi kauppaan liittyvät asiakirjat on kaupan valmistelun aikana katsottu tarpeelliseksi salata. Mikkelin kaupunki katsoo, että kaupankäyntiin liittyvien asiakirjojen osittainenkin luovuttaminen ennen kaupan syntyä ja asian päättymistä olisi voinut vaarantaa kaupan syntymisen ja siten johtaa kaupungin kannalta epätoivottuun lopputulokseen.

Partio on pyytänyt asiassa valituskelpoisen päätöksen ja asiaa on käsitelty Mikkelin kaupunginhallituksessa 14.8.2023. Kaupunginhallitus on edelleen katsonut asiakirjan sisällön olevan salassa pidettävä ja tehnyt asiassa valituskelpoisen päätöksen.

Länsi-Savo tai sen toimittajat eivät ole käyttäneet heille varattua tilaisuutta valittaa päätöksestä hallinto-oikeuteen. Mikkelin kaupunki katsoo, että tämä olisi ollut ainoa oikea prosessi selvittää salassapitoperusteen lainmukaisuus.

Asiassa on kirjattu rikosilmoitus sen jälkeen, kun Länsi-Savo on uutisoinut asiakirjan salassapidosta. Poliisi on tutkinnassaan selvittänyt, onko kaupunginlakimies Annaliisa Leinonen tai kaupunginjohtaja Janne Kinnunen syyllistyneet virkavelvollisuuden rikkomiseen asiassa. Asiassa on tehty päätös esitutinnan rajoittamisesta sen jälkeen, kun Leinosta ja Kinnusta on kuulusteltu. Esitutinnan rajoittamista koskevaan päätökseen on kirjattu, että kauppaan on oletettavasti voinut liittyä merkittävä määrä liikesalaisuuden alaista materiaalia, joten kauppaan liittyvään materiaaliin kohdistuva harkinta mahdollisesta liikesalaisuudesta on perusteltu lähtökohta. Esitutinnan rajoittamista koskevassa päätöksessä on todettu, että asiasta on annettu valituskelpoinen päätös eikä päätöksestä ole valitettu hallinto-oikeuteen ja että asiakirja on salattu lyhyehköksi määräajaksi ja tehdyissä selvityksissä ei ole tullut viitteitä siitä, että salauspäätöksellä olisi pyritty hankkimaan taloudellista hyötyä tai aiheuttamaan taloudellista vahinkoa. Syyttäjän päätöksenä on todettu, että kaupungin viranhaltijoilla on ollut oikeus tehdä päätös asiakirjan salaamisesta, heillä on ollut toimivalta arvioida salauksen peruste ja sen soveltuminen nyt kysymyksessä olevaan asiaan ja että viranhaltijoiden tai kaupunginhallituksen tekemän salauspäätöksen oikeudellinen arviointi kuuluu lähtökohtaisesti hallintotuomioistuimen toimivaltaan, josta syystä tutkinta on määrätty lopetettavaksi.

Mikkelin kaupunki katsoo, että sillä on ollut julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 ja 20 kohtien mukainen peruste asiakirjan salaamiseen ja se katsoo menetelleensä huolellisesti ja lainmukaisesti asiassa. Länsi-Savo ei ole valittanut asiasta hallinto-oikeuteen, joka olisi voinut arvioida asiaa ja salauspäätöksen lainmukaisuutta.

Mikkelissä 9.6.2025

Mikkelin kaupunginhallitus